

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Secunda Secundæ Et Tertia Pars Divi Thomæ Complectitvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores, & praxim spectantes, maximè circa
Sacramenta, accuratè declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1664

Sect. II. Vtrùm in Beatis sit vel esse poßit Fides.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13826

SECTIO SECUNDA.

Vtrum in beatis sit, vel esse possit Fides.

habuit evidenciam attestatam divina. cognovisse Deum tunc locutum esse, & mysteria illa ipsi revelasse, ut ibidem fuse declaratum est: nec in presenti necessarium est illic dictis quidquam adjicere.

VI. *Primi parentes in statu innocentia habebant Fidem.* Secunda difficultas circa viatores est de primis parentibus, utrum scilicet Adamus & Eva in statu innocentie habuerint Fidem. Qui numero secundo dixerunt Angelos, dum essent in via, non habuisse Fidem, idem hic affirmant de primis parentibus in statu innocentie. Contrarium tamen cum auctoribus numero tertio citatis affirmandum, Adamum videlicet & Evam in statu innocentie habuisse Fidem, quod eodem modo probatur, quo hic probatum est Fidem in Angelis, dum adhuc essent in via, fuisse repertam, argumentaque contraria eodem modo sunt solvenda. Hæc communis est Sanctorum Patrum sententia, inter quos S. Ambrosius lib. 5. epist. 33. cum Adamo loquens sic habet: *Agnoscis te esse nudum, quia bone indumenta fidei perdidisti.* Quod etiam de Beatissima Virgine, Apostolis, aliisque dicendum esse ostendi Disp. illa undecimâ, sect. quintâ.

VII. *Animas in Purgatorio habent Fidem.* Tertia hac in re difficultas est de animabus in Purgatorio detentis; quamvis namque inter vivos esse desiderint, & hoc sensu non sint in via, nec completè inter viatores censeri possint, nondum tamen sunt in termino, nec Dei visione potuntur: quare non est cur habitum supernaturalem Fidei, quem in vitâ habuerunt, amittant. Deinde tendunt etiamnum ad beatitudinem, eamque desiderant & expectant, hæc autem supponunt Fidem. Præterea sunt justæ, & perfectio actu supernaturali Charitatis Deum super omnia diligunt, hic autem actus cognitionem supernaturalem, à qua regulatur, supponit. Cum ergo peregrinentur adhuc à Domino, ambulant per Fidem, & ut benè Coninck, cum necdum venerit quod perfectum est, non est cur evacuetur quod ex parte est.

VIII. *Animas Charitatis in eis regulabatur per Fidem.* Dices: Habebant evidentiam in attestante, ergo non habebant fidem. Primò negari potest antecedens juxta dicta num. 5. ex Disputatione II. sect. quintâ & sextâ. Secundò, etiamsi concederetur eos habuisse evidentiam attestationis divinæ, seu clarè cognovisse Deum mysteria illa ipsis revelare, species tamen obscuræ de revelatione quam in hac vitâ habebant, etiamnum manent, & per hanc revelationem credere hæc mysteria possunt; Fidem namque & scientiam de eodem objecto stare simul in eodem intellectu posse ostendi Disput. 50. Log. sect. 2. & tertîâ.

Quod de animabus in Purgatorio dixi, idem de Sanctis illis animabus, quæ usque ad Christi passionem in Limbo detinebantur, dicendum, eas scilicet veram Fidem habuisse, cum necdum fuerint in termino. Aliud est de existentibus in Limbo puerorum, sunt namque in termino, & consequenter Fidem, quæ viatorum propria est, non habent, nec ad beatitudinem æternam, ad quam obtinendam Fides ordinatur, tendunt.

Quid dicendum de existentibus olim in Limbo Patrum, & nunc in Limbo puerorum. Rationem hujus rei firmam asserre, non ita est facile. Lugo hic, Disput. 17. sect. 3. num. 30. Rationem cur actus Fidei connaturaliter esse nequeat in patriâ, etiam circa objecta quæ beati non vident in Verbo, hanc asserit: à patriâ enim, inquit, seu statu beatitudinis quæ est omnium bonorum complexio, abesse debet omne malum, quale est, non formido tantum, sed potentia ad formidandum; licet namque actus Fidei divinæ, cum sit firmissimus omnem actualem formidinem excludat, non tamen per cum excluditur potentia formidandi, ne assentiendo objecto sic obscure proposito incidat in errorem, credendo scilicet Deum id revelasse quod non revelavit; pro illo enim priori nihil est quod impediatur quo minus hoc timere possit: ergo stante visione beatificâ non potest quis elicere actum Fidei. Hoc argumentum prolixè prosequitur Lugo loco citato.

Dico primò: in beatis nec quoad actum, nec quoad habitum de facto reperitur Fides propriè dicta. Hæc communis est Doctorum sententia cum S. Thoma 1. 2. Quæst. 67. a. 3. & 5. desumiturque ex sancto Augustino lib. 14. de Trin. & libro primo de Doctrinâ Christianâ, cap. 37. Quare audiendus non est Gerson tractatu de vitâ spiritali, & Durandus in 3. Dist. 23. dum contrarium asserere videntur. Explicandi etiam sunt Tertullianus lib. de Patientiâ, cap. 12. Irenæus libro secundo contra hæreses, cap. 47. & Photius Episcopus Constantinopolitanus, dum dicere videntur Fidem manere in patriâ. Nonnulli, inter quos est Valentia 2. 2. Disp. 1. quæst. 5. puncto secundo existimant eos non de Fide propriè dictâ locutos esse, sed de aliâ cognitione Fidei aliquo modo simili. Intelligi etiam possunt de scientiâ in attestante, quam aliqui vocant Fidem, quia est ob auctoritatem loquentis: de qua scientiâ plura statim dicentur.

Prima conclusionis pars, nempe de Fide actuali, probatur ex illo Apostoli 1. ad Corinthios 13. vers. 9. *Ex parte cognoscimus, & ex parte prophetamur: cum autem venerit quod perfectum est, evacuabitur quod ex parte est; tam Fidei scilicet, quam prophetie obscura cognitio.* Et paulò post, vers. 12. *Nunc cognosco ex parte, tunc autem cognoscam sicut & cognitus sum.* Versu etiam octavo ejusdem capituli sic habetur: *Charitas nunquam excidit, &c.* secunda item ad Corinthios capite quinto, versu septimo, dicit Apostolus: *Per fidem ambulamus, non per speciem: Fidem opponens visioni.*

Hanc poinde veritatem apertè tradunt Sancti Patres, Sanctus Augustinus sermone 53. de tempore: sanctus Anselmus in illum locum D. Pauli, *Charitas nunquam excidit.* In quem etiam locum sic loquitur Sanctus Hieronymus: *Charitas nunquam excidit, id est ipsa sola permanet in futuro.* Qua de re loquens S. Chrysostomus homiliâ 34. in locum illam Apostoli, *Major autem horum est Charitas, ideo Charitatem ait esse majorem, quia Fides & Spes transeunt, Charitas autem semper durat.* Hæc ille.

Rationem hujus rei firmam asserre, non ita est facile. Lugo hic, Disput. 17. sect. 3. num. 30. Rationem cur actus Fidei connaturaliter esse nequeat in patriâ, etiam circa objecta quæ beati non vident in Verbo, hanc asserit: à patriâ enim, inquit, seu statu beatitudinis quæ est omnium bonorum complexio, abesse debet omne malum, quale est, non formido tantum, sed potentia ad formidandum; licet namque actus Fidei divinæ, cum sit firmissimus omnem actualem formidinem excludat, non tamen per cum excluditur potentia formidandi, ne assentiendo objecto sic obscure proposito incidat in errorem, credendo scilicet Deum id revelasse quod non revelavit; pro illo enim priori nihil est quod impediatur quo minus hoc timere possit: ergo stante visione beatificâ non potest quis elicere actum Fidei. Hoc argumentum prolixè prosequitur Lugo loco citato.

I. *In beatis de facto non datur Fides.*

Quo sensu dicant nonnulli Fidem manere in patriâ.

II. *Ex divinis Literis ostenditur Fidem de facto non reperiri in beatis.*

III. *Docent Patres Fidem non manere in patriâ.*

IV. *Ratio cur Fides actualis reperiri nequeat in beatis, non est ita facilis assignandi.*

Viso beatificâ & formidinem excludit, & potentiam formidandi.

TOM. II.

V.

*Ostenditur
prædictam
rationem
non convincere,
quod
nequeat in
beatissimis
actus Fidei.*

*Quis actus
in beato
tollat poten-
tiam formi-
dandi.*

VI.

*Hunc actum
Fidei in beato
sequitur
actus scienti-
æ.*

*Assensus in
attestante
non est prop-
riè Fidei.*

*Modus lo-
quendi non
usurpandus.*

VII.

*Statum bea-
titudinis
nulla decet
obscuritas.*

*In patriâ
non dantur
actus proba-
biles.*

VIII.

*Ostenditur
habitu
Fidei de fa-
cto in beatis
non reperiri.*

*Quod foret
origines so-
lus non
est.*

Hæc tamen ratio mihi non videtur concludere: quamvis enim in modo proponendi hoc objectum nihil sit, quod tollat potentiam formidandi, vel etiam ipsam formidinem, cum modus ille sit obscurus, nec differat, ut supponimus, à modo quo nobis objecta Fidei divinæ proponuntur, aliunde nihilominus & formido tollitur, & formidandi potentia; habet namque semper beatus actum clarissimum & certissimum, quo vel in Verbo videt, vel per scientiam supernaturalem evidentissimè cognoscit se errare non posse, hic vero actus non formidinem tantum errandi tollit à beato, sed potentiam formidandi: sicut scientia, quam beatus semper habet fore ut ipsius beatitudo, seu visio Dei sit æternum duratura, non timorem tantum de illius perpetuitate tollit, sed timendi potentiam.

Intrepidè ergo se ad credendum accingit, cum nôrit se errare non posse. Dices, ergo si objectum illud credat, certò scit ita id se habere, hæc autem est scientia, non Fides. Respondetur, hunc actum scientiæ non antecedere, sed sequi actum illum Fidei; videndo enim hunc suum actum Fidei, & sciendo se non posse errare, infert evidentè objectum illud ita esse sicut actus Fidei dicit; hic autem actus scientificus nullo modo impedit actum illum Fidei, cum, uti dixi, sit eo posterior. Quando autem Deus beato clarè aliquid extra Verbum revelat, ita ut is sciat revelationem illam esse à Deo, assensus inde secutus non est propriè & strictè dicta Fides, cum sit actus clarus & evidens, clarè ostendens, & objectum esse verum, & hanc verè esse revelationem divinam, sicque nulla est obscuritas nec in objecto materiali, nec formali. Quidam tamen hunc actum vocant Fidem, quia est propter auctoritatem extrinsecam, & testimonium loquentis, quamvis clarè cognitum: non tamen est propriè Fides, ut supra vidimus Disputatione undecimâ, sect. primâ: neque hic loquendi modus est usurpandus.

Ratio ergo, cur actus proprius Fidei in beatis reperiri nequeat, est; statum enim illum perfectissimum beatitudinis non decet ulla obscuritas, utpote qui claram & immediatam revelationis ac locutionis Dei cognitionem requirit, nec ullo modo decens & congruum videtur, ut amicus amicum præsentem signis ac mutibus alloquatur, eique mentem suam obscurè aperiat, cum conaturalissimè eum eo clarè loqui possit: ita Suarez hic, Disput. 6. sect. 9. num. 7. Hurtado hic, Disput. 59. sect. 4. §. 15. & alii. Hanc etiam ob causam nullus actus probabilis elici potest à beatis circa res etiam naturales, actus namque omnis probabilis involvit obscuritatem: actus tamen scientificos, etiam abstractivos his de rebus habere statum illum beatificum non dedecet.

Secundam conclusionis numero primo statutæ partem, in patriâ scilicet non dari habitum Fidei propriè dictæ, probant aliqui, quod nimirum toret otiosus, cum nullum actum Fidei ibidem producere hic habitus possit. Sed contra: in corporibus siquidem beatorum post diem iudicii semper manebit potentia vegetativa, nutritiva, & generativa in sententiâ potentias distinguente ab animâ, & tamen nullum unquam actum eliciunt, ergo ex eo præcisè quòd habitus infusus Fidei, qui, sicut alii habitus supernaturales se habet instar potentia, nullum in beatis actum producet, non sequitur in eis non mansurum ad ornatum animæ, & integritatem ædificii

supernaturalis, quemadmodum hæc potentia manent ad ornatum corporis, & integritatem, seu complementum potentiæ materialium. Ratio itaque cur habitus Fidei non maneat in beatis, nec connaturaliter in eis manere possit, est ejus obscuritas: unde sicut numero septimo propterea actum Fidei è patriâ exclusimus, quia est obscurus, idem nunc faciendum de habitu, qui id habet in actu primo, quod actus in secundo.

Hinc infero, inter lumen gloriæ & habitum Fidei esse oppositionem aliquo modo physicam, saltem mediatam; inter visionem verò & actum Fidei est repugnantia immediata quia visio Dei, seu beatitudo directè & immediatè petit ut nullus ibi sit actus obscurus: cum ergo lumen gloriæ mediatè cum actum visionis, habet saltem mediatam oppositionem cum habitu Fidei, qui petit producere actum Fidei.

Nec obstat quod opponunt aliqui, quòd nimirum licet actus inter se subinde pugnent, ut actus currendi & sedendi, non tamen principia imò idem interdum potest esse actuum contrariorum principium, ut eadem voluntas est principium amoris & odii: ita P. Hurtado hic, Disp. 29. §. 11. & Disp. 59. §. 16. Hoc inquam iis quæ jam diximus, non obest: quamvis enim id ita frequenter contingat, univèrsim tamen non est verum; sicut namque peccatum & visio inter se pugnant, ita & lumen gloriæ & peccandi potentia: quod à fortiori dicendum de unione hypostaticâ respectu eorumdem: ut rectè observat Lugo citatus, num. 47.

Dices: Hinc sequitur non dari Fidem etiam humanam inter beatos, cum sit actus obscurus, nihil autem obscurum secundum nos in celo statui potest. Ex aliâ verò parte si, dum beati inter se colloquuntur, unus alteri credere, ejusque dictis Fidem adhibere nequeat, tollitur omne inter eos commercium, & solatium accidentale quod ex mutua inter se conversatione percipere possent: sicque perfectissimi illius status felicitas magnam partem minueretur. Respondetur posse beatos sibi invicem credere; hæc tamen non est Fides propriè dicta, nec actus quidquam in se continet obscuritatis aut formidinis, vel formalis, vel radicalis. Quamvis namque hic assensus sit propter testimonium loquentis, cum tamen evidentè sciat is, quem beatus alloquitur, hanc esse locutionem beati, & beatos nec fallere posse nec falli, actus ex his secutus erit evidens, & scientificus, sicut supra Disput. 11. diximus de evidentiâ in attestante ob testimonium divinum clarè cognitum. Et idem est de Angelis vel inter se, vel cum beato loquentibus.

Dico secundò: Per divinam tamen potentiam dari in beatis potest actus, & consequenter habitus Fidei: ita Suarez hic, Disp. 6. Sect. 9. n. 7. qui id non de illis tantum rebus affirmat, quæ beati non vident in Deo, sed de iis etiam, quæ vident, quod mihi videtur probabilis. De primâ parte, iis scilicet quæ non videntur in Deo, minor est difficultas, quid enim vetat, ut Deus obscurè illa revelet, ita ut nec revelatio, nec res revelata nec motiva videantur, in quo casu nihil deest ad verum & proprium actum Fidei. Secunda etiam pars ostenditur; quantumvis enim & Deus & objecta illa clarè in Deo videantur, non tamen est necessarium ut videatur revelatio, sicque cum objectum formale Fidei adhuc maneat obscurum, nec concomitantia visionis circa objectum materiale tollat hanc obscuritatem, non impedit

Habitus Fidei non est in patriâ propter obscuritatem.

*IX. Visio beati-
fica pugnat
immediatè
cum actu
Fidei, lumen
gloriæ mediatè
cum
Fidei habi-
tu.*

*X. Principia
actuum con-
trariorum
non semper
sibi sunt
contraria.*

*XI. Obiic. Stip-
inter beatos
non potest dari
Fidem huma-
nam.*

*Resp. Poss-
beatos sibi
invicem
credere, non
tamen Fidei
propriè dictæ.*

*XII. Per divinam
potentiam
dari potest
in beatis
actus Fidei,
& habitus.*

*Etiams de
rebus in Deo
visis dari in
beatis potest
verus actus
Fidei divi-
na.*

impedit quo minus res illa credatur Fide divinâ. Unde à fortiori in beatis dari divinitus potest habitus Fidei.

XIII. Probabilius est, amisso in patriâ habitu Fidei, manere habitum piâ affectionis. Quæres, Utrum in beatis maneat habitus piâ affectionis? Negat P. Granado hic, tract. 13. Sect. 1. num. 4. Coninck Disp. 17. num. 43. & alii. Probabilius tamen est piâ affectionis habitum in cœlo manere, tum ad actus aliquos conditionatos eliciendos, ut, Si Deus me juberet credere, crederem: tum etiam ad actum gaudii de assensu Fidei in hac vitâ seu viâ olim habito: qui actus quamvis produci possunt ab habitu charitatis, si quis nimirum eos elicit præcisè quia Fides placet Deo, possunt nihilominus elici ex affectu erga honestatem, quæ relucet in credendo, hic autem affectus propriè spectat ad habitum piâ affectionis. Hanc itaque sententiam tenet Suarez hic, Disp. 6. Sect. 9. num. 7. quoad actum illum conditionatum: & quoad habitum Disp. 7. Sect. 5. num. 4. Hurtado Disp. 29. Sect. 2. §. 11. & alii.

SECTIO TERTIA.

Vtrum in damnatis reperiatur Fides.

I. De potentiâ Dei absolutâ posse in damnatis dari tam habitum quam actum Fidei infusâ, nulli dubium est, cum Fides peccato mortali non repugnet, nec cum statu damnationis essentiali habeat impossibilitatem. Sermo itaque in præsentem solum est de potentiâ ordinariâ, & utrum de facto in damnatis & dæmone deatur actus vel habitus Fidei infusâ.

II. Prima sententia affirmat, Fidem etiam infusam in damnatis reperiri, si eam in hac vitâ habuerint: ita Durandus in 3. dist. 23. q. 9. idem docere videtur Halensis 3. p. quæst. 64. membro primo, quam etiam sententiam tradere videtur Magister in 3. Dist. 23. quæst. 9. §. 4. & ex recentioribus probabilem eam existimat Valentia & Salmeron, hic Disp. 3. in Epistolam Jacobi, ille Tomo tertio, Disp. 1. quæst. 5. punct. 2. Idem docet P. Justinianus in illum locum Divi Jacobi. Fundatur hæc sententia in illo Jacobi 2. vers. 19. dæmones credunt, & contremiscunt, ubi loqui videtur Apostolus de actu Fidei infusâ, alioqui invalida foret ejus argumentatio, hoc enim exemplo utitur ad probandum, Fidem, etiam infusam, non sufficere ad justificationem & salutem, cum, inquit, dæmones credant, qui nihilominus in peccato persistunt & damnatione.

III. Contraria tamen sententia planè est tenenda, nempe nec in hominibus damnatis, nec dæmonibus reperiri actum aut habitum Fidei infusâ, nec de potentiâ ordinariâ reperiri in iis posse, licet possint de potentiâ absolutâ, ut dictum est numero primo. Hæc est expressa mens S. Thomæ hic, quæst. 5. art. 2. Cæretani ibidem, Sancti Bonaventuræ in 3. dist. 25. art. 2. quæst. 3. Gabriëlis quæst. 2. art. 3. tenet etiam Suarez hic, Disp. 6. Sect. 9. num. 9. & Disp. 7. Sect. 5. Bannez hic, quæst. 5. art. 2. dub. 1. dicens contrariam sententiam esse periculosa, & errori proximam. Turrianus hic, Disp. 43. dub. 3. Hurtado hic, Disp. 59. Sect. 2. qui tamen contrariam opinionem affirmat non esse censurâ dignam.

R. P. Comptoni Theol. Scholast. Tom. II.

nam. Eandem sententiam tenet Lorca Disp. 30. num. 4. Granado hic, Tract. 13. Sect. 1. n. 5. & alii.

Probatur primò: Fides siquidem est fundamentum salutis, & ad æternam beatitudinem consequendam ordinatur, utpote quæ est juxta Apostolum sperandarum substantiarum rerum, quarum prima & præcipua est gloria cælestis: damnati autem cum è cœlo in perpetuum exclusi sint, æternisquæ supplicii addicti, & insuper in statu desperationis versentur, nec consequi beatitudinem, nec eam sperare possunt. Confirmatur: ad Fidem namque, ut in superioribus ostensum est, requiritur piâ affectio, damnati verò nullum piæ & honestum actum habent, aut habere possunt, præsertim cum in malo maximè sint obstinati.

Probatur secundò: Actus Fidei infuse ut eliciatur, requirit auxilium supernaturale, gratuito à Deo concessum; cum ergo damnati ac dæmones non sint in statu misericordiæ, sed pœnæ & vindictæ, nec gratiæ ac justificationis, ad quam obtinendam, ut diximus, Fides ordinatur, capaces, non est cur Deus auxilium hoc supernaturale iis largiatur. Multo minùs conservabit in damnatis Deus habitum supernaturalem Fidei, sed eum tollet, juxta illud Lucæ 19. vers. 26. Et quod habet auferetur ab eo: cui consonat illud Divi Dionysii de Divinis nominibus, cap. 4. ubi ait cavere damnatos omnibus divinis donis. Unde dicit Christus, sanctum non dari canibus, nec margaritas projici ante porcos. Quare licet in hac vitâ Fidei habitus non auferatur nisi ratione infidelitatis, in inferno tamen auferatur à damnatis ratione status, licet multi ex iis actum infidelitatis nunquam elicerint.

Objicies primò illud Jacobi 2. vers. 19. dæmones credunt, & contremiscunt, quod Apostoli dictum contrariæ sententiæ auctores contendunt intelligi debere de Fide supernaturali, & infusâ, ut numero primo dictum est. Respondetur primò cum Suarez hic, Disp. 6. Sect. 9. sine, actus illos Fidei in dæmonibus non esse liberos, sed coactos, ut postea declarabitur, nec ad sui productionem requirere piâ affectionem, sicque esse naturales, non infusos. Ad illud verò Apostoli dico, solum scriptum ab eo hoc fuisse contra illius temporis hæreticos, qui Fidem sine operibus dicebant sufficere ad salutem, nec de modo credendi cura ipsis erat, sive supernaturalis esset, sive naturalis, libera vel necessaria, sed tantum de rebus creditis. Fidem proinde, quæ ea cunque esset, modò firma foret & sine hæsitatione, ad justificationem, æternæque vitæ adeptionem sufficientem esse aserebant. Illos itaque exemplo dæmonum refellit S. Jacobus, hi siquidem Fidem habent, per eam tamen nec justificantur, nec consequuntur salutem, nec eam unquam consequuntur, aut consequi possunt.

Secundò dici potest, scòpum Apostoli hoc loco fuisse ostendere Fidem sine operibus esse mortuam, hoc autem probat per Fidem illam dæmonum, quam omnes norunt esse mortuam, quia est infructuosa; si ergo, inquit S. Jacobus, Fides tua sit sine operibus, non est magis viva nec fructuosa, quam Fides dæmonum, qualiscunque demum hæc eorum Fides sit, libera an necessaria; nec enim, juxta Divum Jacobum, inde Fides est viva, quòd sit libera, sed quòd ex eâ bona opera procedant, sicut fructus ex arbore, & propterea Fides dæmonum, ut docet Apostolus, est mortua, quia nulli ex eâ bonorum operum fructus

IV. Damnati cum in statu damnationis & desperationis sint, nec consequi beatitudinem nec eam sperare possunt.

V. Damnati sunt in statu pœnæ & vindictæ, nec ullam Dei misericordiam merentur.

Damnati & homines damnati, ratione status privantur donis supernaturalibus.

VI. Quo pacto intelligendum sit dictum illud: dæmones credunt, & contremiscunt.

Sui temporis hæreticos refellit hic S. Jacobus.

VII. Intentum Apostoli est ostendere Fidem sine operibus esse mortuam.

Hæc ostendit ex Fide in dæmonibus reperiri.